

УДК 343.01

DOI 10.32755/sjcriminal.2019.01.062

Остапчук Л. Г.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та кримінології,
Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна;

Сьомченко Ю. С.,

слухач 1-го курсу магістратури денної форми навчання,
Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів, Україна

УТОЧНЕННЯ ПОНЯТЬ «УХИЛЕННЯ»

ТА «ЗАПОБІГАННЯ УХИЛЕННЮ» ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

У статті зроблено спробу уточнити поняття «ухилення» та «запобігання ухиленню» від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, зважаючи на сучасні реалії функціонування органів пробації України. Виокремлено характерні особливості досліджуваних понять. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства у частині запобігання ухиленню від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Ключові слова: запобігання; ухилення; відбування покарання; покарання, не пов'язані з позбавленням волі; органи пробації.

Постановка проблеми. Зважаючи на те, що відсутність оперативних та ефективних заходів реагування на вияви ухилення від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, а також проста й очевидна сутність цього явища приводять до поглиблення проблеми та виникнення нових її форм, що постійно модифікуються, нами вбачається за потрібне виокремити та здійснити критичний аналіз основних підходів, в межах яких учені інтерпретують поняття «ухилення» та «запобігання ухиленню» від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, розкрити специфічні особливості досліджуваного правового інституту для уточнення формулювання визначення кримінально-правової дефініції, що вивчається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «ухилення» та «запобігання ухиленню» від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, вже були предметом дослідження Е. Р. Абдрахманової, М. Р. Гарафутдінова, О. Г. Демідова, С. І. Іванової, А. С. Колосова, К. В. Мазняка, О. В. Мазура, А. А. Примака, П. В. Тепляшина, Ю. М. Ткачевського, Р. А. Сабі-

това, Л. Р. Сафіна, А. В. Шеслера та ін. Не применшуючи значущості здійснення наукових розвідок та важливості зробленого внеску вказаними вченими в розвиток науки кримінального права, зазначимо, що в межах триваючого реформування законодавства про кримінальну відповідальність потребує законодавчого визначення низка найважливіших термінів, які використовуються в цій галузі права, а тому, безсумнівно, законодавцем також мають бути визначені поняття «ухилення» та «запобігання ухиленню» від відбування покарань, не пов'язаних з позбавлення волі, що мають велику наукову та пізнавальну цінність.

Формулювання мети. Метою цієї статті є теоретичне уточнення понять «ухилення» та «запобігання ухиленню» від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі реформування Державної кримінально-виконавчої служби України питання щодо запобігання ухиленню від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, засудженими, які перебувають на обліку в органах пробації, є важливим напрямом діяльності. За своїм характером ця діяльність є багатогранною, в тому числі охоплює кримінологічну складову, змістом якої є щоденна робота працівників органів пробації щодо виявлення й усунення причин і умов, що сприяють вчиненню ухилення від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Визнаючи, що серед кримінологів немає єдності в розумінні змісту основної термінології, що вживається у дослідженні зазначеного напрямку діяльності, ми поставили за мету висловити власну думку щодо проблеми дослідження.

Зокрема, в кримінологічній науці існують такі сталі терміни, як: «профілактика», «попередження», «припинення», «превенція», «протидія». «Запобігання» як науковий термін введено у науковий обіг з прийняттям Кримінального кодексу (КК) України 2001 р. Слід наголосити, що у зарубіжній кримінологічній науці вживають такі терміни: «предотвращение», «упреждение преступлений».

На підставі аналізу існуючих поглядів вітчизняних і зарубіжних учених на проблему термінології цього питання та співвідношення зазначених категорій ми дійшли висновку, що біль-

шість з них є спеціальними щодо проблеми запобігання взагалі та запобігання ухиленню від відбування покарань засудженими, які перебувають на обліку в органах пробачії, зокрема.

Вважаємо за доцільне подати деякі погляди вчених-кримінологів на використання таких термінів:

– «попередження» і «профілактика», іншими словами, «недопущення чогось» є близькими поняттями, тому можуть використовуватися як синоніми [1, с. 120];

– «запобігання», «попередження» та «профілактика» – як рівноцінні й взаємозамінні, що, однак, не виключає того, що кожен з цих термінів може набувати специфічного значення та різних смислових нюансів [2; 3; 4];

– «профілактика злочинності» як загальне поняття, що охоплює всі запобіжні заходи та є особливим видом соціального управління, яке має забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей, і таке, що полягає в розробленні та здійсненні системи цілеспрямованих заходів з виявлення та усунення причин і умов правопорушень, а також здійснює запобіжний вплив на осіб, схильних до протиправної поведінки [5; 6; 7];

– «попередження злочинності» – як загальне родове поняття, а термін «профілактика» й інші («запобігання», «припинення») – як частина запобіжних заходів [8; 9];

– «протидія злочинності» – як таке, що цілком відображає сутність розглядуваної діяльності, тобто як дія, що стає на заваді розвитку та вияву іншої дії (в нашому випадку – ухилення від відбування покарання) [10, с. 153];

– «боротьба зі злочинністю», що використовується як вихідний, універсальний, а деякі інші – як його складові, що змінюють наголос описуваної діяльності або є її складовими. Наприклад, має місце вживання терміна «протидія злочинності» як боротьба зі злочинністю в широкому значенні, тобто не лише діяльність правоохоронних органів у цій сфері, а й діяльність інших суб'єктів [11; 12; 13];

– «запобігання» поряд із терміном «припинення» та «кримінологічна профілактика» для визначення частини заходів із спеціально-кримінологічного та (або) індивідуального попередження. Причому зазначається, що запобігання злочинам має місце

лише тоді, коли злочинна поведінка проходить етап від моменту формування злочинного мотиву до початку вчинення злочину [12; 14; 15];

– «запобігання злочинам». Слід зауважити, що деякі автори мають на увазі напрям діяльності, який складається із сукупності заходів, спрямованих на окремі групи, та конкретних осіб, що виношують злочинні наміри, замислюють вчинення злочинів і позитивно сприймають злочинний спосіб життя, з метою дискредитування злочинної поведінки, відмови від злочинної мотивації та наміру або продовження злочинної діяльності. Причому цей напрям вважається специфічною частиною спеціально-кримінологічного попередження [16, с. 171].

Ми поділяємо думку вчених-кримінологів [17, с. 16] про те, що:

1) терміни «попередження» та «профілактика» близькі за змістом, але не є безспірними насамперед через той факт, що за лексичним значенням вони можуть охоплювати лише діяльність з «недопущення» злочинів, тобто дій (бездіяльності), які ще не почалися. Те саме може стосуватися і превенції злочинів;

2) терміни «припинення» та «протидія» можуть використовуватися для позначення діяльності, що полягає у впливі на конкретний злочин, який уже розпочався, тобто як мінімум перебуває на стадії приготування. У цьому аспекті взагалі не можна говорити про припинення чи протидію ухилення від відбування покарання засудженою особою. Таким чином, за межами такої діяльності залишаються загальні заходи з усунення причин та умов ухилення, адже не можна припинити те, що ще не розпочалося;

3) терміни «боротьба зі злочинністю», «вплив на злочинність» є досить широкими за лексичним значенням і можуть містити певний спектр дій, що не є кримінологічною діяльністю та не охоплюються предметом науки кримінології. Проте вони можуть бути використані для позначення дій, спрямованих на усунення причин і умов злочинності взагалі: економічних, правових, соціальних тощо.

Уявляється, що жоден із запропонованих термінів не може відобразити діяльність органів пробації, спрямовану на недопущення вчинення ухилення від відбування покарання засудженими, які перебувають у неї на обліку, тому така діяльність має охоплювати: загальносоціальні, спеціально-кримінологічні та індивідуальні

заходи, а також ті, що здійснюються на всіх стадіях криміналізації особи та стадії ухилення від відбування покарання.

Термін «запобігання», на нашу думку, є найприйнятнішим для окреслення зазначеного виду діяльності органів пробації, виходячи з такого: лексичне значення слова «запобігти» означає відвести завчасно, усунути. Отже, ці два значення розкривають зміст діяльності з двох сторін: по-перше, «відвести завчасно» означає запобігти чомусь ще до його початку; по-друге, «усунути» означає певні дії щодо ліквідації процесу чи явища, яке вже існує або розпочалося.

Відповідно, запобігання ухиленню від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, – це соціально-правова діяльність органів пробації у взаємодії з органами Національної поліції України, органами місцевого самоврядування, адміністраціями підприємств, установ та організацій, громадськими організаціями та окремими громадянами щодо виявлення, усунення чи нейтралізації причин та умов вчинення засудженими ухилення від відбування покарання, здійснення коригувального впливу на осіб, схильних до такої поведінки, з метою недопущення останніх, а також припинення ухилення від відбування покарання, що вже розпочалося або певний час триває.

Дослідження інституту запобігання ухиленню від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, вимагає від нас зосередження уваги не лише на діяльності відповідних органів, а й з'ясування, що саме ми розуміємо під поняттям «ухилення від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі».

Відповідно до законодавства про кримінальну відповідальність ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, утворює самостійний склад злочину та передбачає відповідальність за порушення цієї норми засудженим до покарання у виді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських і виправних робіт.

Ухиляючись від відбування покарання взагалі, засуджений ігнорує виконання обов'язків, визначених безпосередньо вироком (постановою) суду, що набрав чинності, порушуючи при цьому установлений порядок та умови відбування покарання. Усі дії засудженого, пов'язані з ухиленням від відбування призначе-

ного покарання, спрямовані проти одного і того самого об'єкта – правосуддя. Причому під здійсненням правосуддя розуміється діяльність, пов'язана з нормальним функціонуванням не лише власне судової влади, а й інших органів та осіб, які сприяють діяльності суду щодо здійснення правосуддя [18, с. 506]. На думку Р. А. Сабітова, об'єктом ухилення від відбування покарання є суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність окремих ланок державного апарату, які здійснюють правосуддя або видають виконанням вироку [19, с. 171]. Покарання є засобом державного примусу, тобто ніхто, крім держави, а саме судової влади, не може призначати покарання. Виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами можна досягти лише за умови належного виконання покарання, призначеного відповідно до вироку суду.

Гегель Г. В. Ф. писав, що для того, щоб покарання не було помстою, справедливою відплатою, потрібно, щоб воно призначалося не приватною особою, а суддею. Хоча суддя мало в чому відрізняється від інших осіб, однак “его воля есть всеобщая воля закона: она не желает внести в наказание ничего, что является в природе самих вещей” [20, с. 128]. Судові вироки, що набули чинності, обов'язкові для виконання всіма службовими особами та громадянами.

Об'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 389 КК України, полягає в ухиленні від відбування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю (ч. 1 ст. 389 КК України) та ухиленні від відбування покарань у виді громадських і виправних робіт (ч. 2 ст. 389 КК України). Ухиленням від відбування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю є невиконання засудженою до цього виду покарання особою обов'язку утриматися від обіймання певної посади або зайняття певною діяльністю протягом строку, визначеного вироком суду. Своєю чергою, ухиленням від відбування покарання у виді виправних робіт є невиконання засудженим обов'язку працювати за місцем своєї роботи протягом строку, визначеного у вироку суду, відповідно, ухиленням від відбування покарання у виді громадських робіт є невиконання засудженим обов'язку у вільний від роботи та нав-

чання час виконувати суспільно корисні роботи, вид яких визначено органами місцевого самоврядування, працювати на об'єктах протягом строку, визначеного у вироку суду [21, с. 960]. Ухилення від відбування покарання можна уявити як діяльність, що починається із серії порушень порядку й умов відбування покарання, призначеного вироком суду, і закінчується більш радикальними та рішучими діями з боку засудженого [22, с. 27]. Кожен із видів покарання містить комплекс заходів впливу на засудженого, що індивідуалізується судом у винесенні вироку та реалізується органами, на які покладено обов'язок виконувати покарання відповідно до чинного законодавства.

Поняття «ухилення від роботи» як підстава для направлення засудженого в місце позбавлення волі введено Указом Президії Верховної Ради СРСР від 12 червня 1970 р. «Про умовне засудження до позбавлення волі з обов'язковим залученням засудженого до праці» [23, с. 28]. На думку С. І. Іванової, під «ухиленням від відбування кримінального покарання» слід розуміти протиправну бездіяльність, що полягає у невиконанні засудженим обов'язку зазнати кари, тобто державно-примусових правообмежень, передбачених законодавством для певного виду покарання, що впливають з вироку суду [24, с. 30]. Сауляк В. К. зазначає, що засуджений, який ухиляється від відбування покарання, «ухиляється від виправно-трудового впливу, режиму, праці, виховної роботи, загальноосвітнього та професійного навчання ... підриваючи тим самим авторитет установ, що видають виконанням покарання» [25, с. 10]. Лаврова І. П. дає власне визначення поняттю «ухилення від роботи» – умисна дія або бездіяльність засудженого, пов'язана з небажанням працювати взагалі, що виражається у відкритій формі або у формі самовільного залишення місця роботи [23, с. 31]. На думку О. В. Старкова, ухилення від відбування покарання можна уявити як діяльність, що відображається у серії порушень режиму та закінчується, врешті-решт, втечею, неповерненням до місця відбування покарання та іншим відхиленням засудженого від визначених кримінально-виконавчим правом умов виконання покарання [26, с. 203]. У кримінальному праві України термін «ухилення» використовується переважно для визначення поведінки засудженого, що полягає у відмові або уникненні нега-

тивних наслідків, пов'язаних із застосуванням конкретного виду кримінального покарання [21, с. 960].

Іншими словами, норми кримінально-виконавчого права встановлюють конкретну систему правообмежень, визначаючи при цьому поведінку засудженого відповідно до вироку суду. Зрозумілим є те, що «ухилення від відбування покарання» – це насамперед відмова засудженого прийняти правообмеження, визначені вироком суду. Ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, може здійснюватися як шляхом дії, так і бездіяльності. Під «дією» у КК України розуміється активна поведінка (вчинок) особи, в якій виражена зовні її воля, спрямована на спричинення певних негативних наслідків. При цьому мається на увазі активна поведінка особи (жест, слово, фізична сила), що порушує суспільні відносини. У зв'язку з цим позиція С. І. Іванової, яка вважає, що під «ухиленням від відбування кримінального покарання» слід розуміти протиправну бездіяльність [24, с. 30], видається недостатньо обґрунтованою.

Суб'єктом ухилення від відбування покарання у виді виправних, громадських робіт і покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю є фізичні особи, осудні, які досягли відповідного віку та на яких покладено обов'язок виконувати визначені нормою закону приписи. Отже, відповідальність за ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, може нести тільки особа, наділена ознаками спеціального суб'єкта. Такими можуть виступати лише особи, стосовно яких на законних підставах винесено вирок (постанову) суду, що набув законної сили.

Передусім слід зауважити, що ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, – це свідоме волевиявлення засудженого. Так, у коментарі до ст. 389 КК України зазначено, що суб'єктивна сторона ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, характеризується прямим умислом, оскільки винний, здійснюючи такі дії, усвідомлює, що він повністю ухиляється від відбування покарання або продовжує ухилятися від його відбування і надалі, після винесення письмового попередження працівником органу пробачії, при цьому передбачає і бажає настання негативних наслідків та-

кої протиправної поведінки. Проте на практиці існують випадки використання праці засуджених до покарання у виді громадських робіт як «дармової» робочої сили посадовими особами на об'єктах, відсутніх у переліку об'єктів, визначених органом пробації та органами місцевого самоврядування, для власних потреб (спорудження приватних котеджів, виконання тяжких земельних робіт). У цьому випадку ухилення від відбування покарання містить непрямий умисел. Засуджений усвідомлює суспільно небезпечний характер такої поведінки, передбачає настання негативних наслідків ухилення від відбування покарання, не бажає, але свідомо допускає їх настання. Ухилення від відбування покарання за таких обставин вчиняється не за рахунок власної волі засудженого, а за рахунок обіцянок про зарахування виконання цих робіт у строк відбування основного покарання або про надання певних «бонусів» під час відбування покарання у подальшому, а іноді і погроз з боку «покровителя». Зрозуміло, що такі випадки є винятковими, протиправними і не можуть бути законодавчо визначеними. Тому, на нашу думку, суб'єктивна сторона ухилення від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, має характеризуватися умислом без зазначення його виду.

Визначивши структурні елементи складу злочину, передбаченого ст. 389 КК України, і згрупувавши їх в одне поняття, вважаємо, що ухиленням від відбування покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, є дія або бездіяльність засудженого до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, спрямована на відмову погоджуватись з тими негативними наслідками, що пов'язані із застосуванням кримінального покарання, відповідно до вироку (постанови) суду, що набрав чинності.

Висновки. Отже, під час розкриття правової сутності поняття ухилення від відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, ми можемо виокремити такі кримінально-правові ознаки досліджуваного правового інституту, зокрема: 1) суспільна небезпечність діяння (дія або бездіяльність); 2) протиправне діяння, що посягає на охоронювані законом про кримінальну відповідальність суспільні відносини; 3) винне діяння; 4) вчинене суб'єктом злочину – засудженим до покарання, не пов'язаним з позбавленням волі, яке призначене відповідно до вироку суду, що набув законної сили.

Список використаних джерел

1. Малков В. Д. Кримінологія: підручник для вузів. Москва: Юстицинформ, 2006. 528 с.
2. Омельченко О. Є. Процесуальна діяльність слідчого по попередженню злочинів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Нац. акад. внутр. справ України. Київ. 2004, 15 с.
3. Кальченко Т. Л. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні спеціальними органами та установами: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Нац. акад. внутр. справ України. Київ. 2004, 19 с.
4. Корнієнко М. В., Романюк Б. В., Мельник І. М. Курс кримінології: Особлива частина: підручник / за заг. ред. О. М. Джузи. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 480 с.
5. Лекарь А. Г. Профилактика преступлений. Москва: Юрид. лит., 1972. 102 с.
6. Литвак О. М. Державний контроль за злочинністю: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Нац. акад. внутр. справ України. Київ. 2001, 34 с.
7. Зелінський А. Ф. Кримінологія: навч. посіб. Харків: Рубікон, 2000. 239 с.
8. Антонян Ю. М. Профилактика правонарушений. Москва: Знание, 1978. 41 с.
9. Голина В. В. Криминологическая профилактика, предотвращение и пресечение преступлений: учебное пособие. Киев: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. 72 с.
10. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавча інспекція як суб'єкт запобігання злочинам: монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 320 с.
11. Кулик О. Г. Тенденції злочинності в м. Києві у 1996–2002 рр. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. Київ, 2004. № 6. С. 9–17.
12. Негодченко А. В. Преступность, ее основные показатели и оценка качества борьбы с преступностью. *Науковий вісник Дніпропетров. юрид. ін-ту МВС України*. Дніпропетровськ. 2001. № 2. С. 166–172.
13. Савин Н. Ф. Условное осуждение и условно-досрочное освобождение от наказания. Москва: Госюриздат, 1963. 32 с.
14. Бандурка А. М., Давиденко Л. М. Преступность в Украине: причины и противодействие. Харків: Основа, 2003. 368 с.
15. Победа Н., Подшивалкина В. Мотивация молодежной преступности и проблемы социальной реабилитации осужденных женщин. *Юридический вестник*. 1997. № 3. С. 87–96.
16. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / за ред. проф. І. М. Даньшина. Харків: Право, 2003. 352 с.

17. Ларченко М. О. Кримінологічна характеристика особистості злочинця, винного у статевому злочині: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2009. 205 с.

18. Баулін Ю. В., Борисов В. І, Тютюгін В. І. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Вид. 4-те, переробл. і доповн. Харків: Право, 2010. 608 с.

19. Сабитов Р. А. Посткриминальное поведение. Томск: Томский ун-т, 1985. 192 с.

20. Гегель Г. В. Ф. Философия права: сочинения. Москва: Мысль, 1930. 524 с.

21. Мельник М. І., Хавронюк М. І. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент. Київ: Каннон, А.С.К., 2003. 1104 с.

22. Комарицкий С. И. Эффективность исполнения наказаний, не связанных с лишением свободы: учебное пособие. Москва: ВНИИ МВД СССР, 1991. 109 с.

23. Лаврова И. П. Ответственность за уклонение от работы условно освобождённых с обязательным привлечением осуждённого к труду. Москва: ВНИИ МВД СССР, 1981. 48 с.

24. Иванова С. И. Уклонение от отбывания уголовного наказания: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Томский юридический университет МВД РФ. Томск, 2005. 202 с.

25. Сауляк В. К. Уголовная ответственность за уклонение от отбывания наказания в виде лишения свободы (ст. 1831 УК УССР). Киев, 1980. 32 с.

26. Старков О. В. Криминологические проблемы исполнения уголовного наказания: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Научно-исследовательский институт проблем укрепления законности и правопорядка. Москва, 2003. 429 с.

Ostapchuk L., Somchenko Yu.

CLARIFICATION OF CONCEPTS OF "AVOIDANCE" AND "PREVENTION OF AVOIDANCE" OF PUNISHMENT UNRELATED TO IMPRISONMENT

Considering the fact, that the lack of operative and effective measures to reacting to avoidance from serving sentences as well as the simple and obvious essence of this phenomenon leads to the deepening of the problem and the emergence of new forms of it which are constantly being modified, we consider it to be necessary to distinguish and critically analyze the main approaches within which scholars interpret the concept of "avoidance" and "preventing avoidance" from serving sentences not related to imprisonment; to reveal the specific features of the investigated legal institute and to clarify the formation of the definition of criminal law definition being studied.

It is determined that there is no unity among criminologists in understanding the content of basic terminology that is used in studying. It is found out that in criminological science there are such stable terms as: "preventive care", "preventing", "termination", "prevention", "counteraction". The concept of "prevention" was introduced into science with the adoption of the Criminal Code of Ukraine in 2001, and in our opinion it is the most acceptable, since its lexical meaning (to take away in advance, to eliminate) most fully reveal the content of the activities of probation bodies.

During the research, objective and subjective features of a crime under Article 389 of the Criminal Code of Ukraine were distinguished. It was proved that avoidance from serving sentences can be done through action and inaction. It was mentioned that the responsibility for avoiding serving sentences only can be applied to a person with the characteristics of a special subject, that is, a person against whom a legal court's decision (decree) has been made. It was stated that the subjective side of avoidance from serving sentences characterized by direct intent, because a perpetrator, by having performed such actions, realized that he was completely avoiding from serving sentence or continued to avoid it afterwards issuing a written warning by an employee of a probation body, thus anticipated and desired negative consequences of such unlawful behavior.

According to the results of the research, the attempts to clarify such terms as "avoidance" and "preventing avoidance" from serving sentences were made in the article. Characteristic features of the studied concepts were distinguished. Proposals concerning improvement the current legislation in the field of preventing avoidance of serving sentences were formulated.

Key words: preventive care, counteraction, fight against crime, probation bodies, a convict.

References

1. Malkov, V. (2006), *Criminology*, Justicinform, Moscow.
2. Omelchenko, A. (2004), *Procedural activities of the investigator on crime prevention*: avtoref. dys. ... kand. yur. nauk 12.00.08, National Academy of the Interior, Kyiv, 15 p.
3. Kalchenko, T. (2004), *Prevention of juvenile delinquency in Ukraine by special bodies and institutions*: avtoref. dys. ... kand. yur. nauk 12.00.08, National Academy of the Interior Affairs, Kyiv, 19 p.
4. Kornienko, M., Romanyuk, B. and Melnyk, I. (2001), *Course of criminology. Special part: textbook*, in Dzhuzhi O. (Ed.), Yurincom Inter, Kyiv.
5. Lekar, A. (1972), *Prevention of crime*. Legal Literature, Moscow.
6. Lytvak, O. (2001), *State control over crime*: avtoref. dys. ... kand. yur. nauk 12.00.08, National Academy of the Interior Affairs, Kyiv, 34 p.
7. Zelinskiy, A. (2000), *Criminology: textbook*, Rubicon, Kharkiv.
8. Antonyan, Yu. (1978), *Prevention of offenses*, Knowledge, Moscow.
9. Holyna, V. (1989), *Criminological prevention, prevention and prevention of crimes: textbook*, UMK VO at the Ministry of Education of the USSR, Kiev.

10. Bohatyrov, I. (2009), *Criminal and executive inspection as a subject of crime prevention*: monography, Kharkiv Legal, Kharkiv.

11. Kulyk, O. (2004), "Crime Trends in 1996–2002 in Kyiv", *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs of Ukraine*, No 6, Kyiv, pp. 9–17.

12. Nehodchenko, A. (2001), "Crime, its main indicators and evaluation of the quality of the fight against crime", *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk lawyer Institute of Internal Affairs of Ukraine*, No 2, pp. 166–172.

13. Savin, N. (1963), *Conditional conviction and parole from punishment*, State Gazette, Moscow.

14. Bandurka, A. and Davidenko, L. (2003), *Crime in Ukraine: causes and counteraction*, *Osnova*, Kharkiv.

15. Pobeda, N. and Podshivalkina, V. (1997), "Motivation of youth crime and problems of social rehabilitation of convicted women", *Legal Bulletin*, No 3, pp. 87–96.

16. Danshina, I. (2003), *Criminology: General and Special section*: textbook, Pravo, Kharkiv.

17. Larchenko, M. (2009), *Criminological characteristics of the perpetrator of a sex offender*: avtoref. dys. ... kand. yur. nauk 12.00.08, National Taras Shevchenko University, Kyiv, 205 p.

18. Baulin, Y., Borisov, V. and Tiutiuhin, V. (2010), *Criminal law of Ukraine: Special part*: textbook, in Stashysa V., Tatsia V. (ed.), Vol. 4, Pravo, Kharkiv, 608 p.

19. Sabitov, R. (1985), *Postcriminal behavior*, Tomsk University, Tomsk.

20. Hehel, G. V. F. (1930), *Philosophy of Law*, Mysl, Moscow.

21. Melnik, M. and Khavroniuk, M. (2014), *Criminal code of Ukraine*: scientific-practical comment, Kannon, ASK, Kyiv.

22. Komaritskyi, S. (1991), *Effectiveness of executing sentences*, VNII of the Ministry of Internal Affairs of the USSR, Moscow.

23. Lavrova, I. (1981), *Responsibility for avoidance from work of conditionally released persons with obligatory involvement of the convicted person in labor*, VNII MVD of the USSR, Moscow.

24. Ivanova, S. (2005), *Avoidance from serving a punishment*: dys. ... kand. yur. nauk 12.00.08, Tomsk Law University of the Ministry of Internal Affairs of the Russian Federation, Tomsk, 202 p.

25. Sauliak, V. (1980), *Criminal liability for evasion of imprisonment (Article 1831 of the USSR Criminal Code)*, Kiev.

26. Starkov, O. (2003), *Criminological problems of execution of criminal punishment*: dys. ... doc. yur. nauk: 12.00.08, Research institute of problems of strengthening of law and order, Moscow.